

ועוד ועיקר כפשוט – להוסיף בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד בההידור במצות הצדקה (כללות כל המצוות²⁸) ש"מקרבת את הגאולה"²⁹.

וכדאי ונכון לקשר ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בעניני משיח וגאולה – עי"ז שההוספה לצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרוז את הגאולה, כיון שכוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בעניני הגאולה – הלימוד (במחשבה – מזמן לזמן) דמאמר חז"ל "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה". (משיחות ש"פ תזריע-מצורע, ו' אייר תנש"א)

– ישתדלו (מזמן לזמן) להשתתף גם בהלימוד בעשרה, כדי שיהי' אצלם גם המעלה שע"י הלימוד בעשרה (כבפנים).

(28 ראה תניא פל"ז.

(29 ב"ב י"ד, א.

לזכות

הו"ח ר' שמואל דוד הכהן שיחי' כהן,
ליום הולדתו, ט"ו ניסן - יום א' דחה"פ
הרה"ת ר' ברוך דובער שיחי' סטראל,
ליום הולדתו, ט"ו ניסן - יום א' דחה"פ
הרה"ת ר' מרדכי אברהם הכהן שיחי' כ"ץ,
ליום הולדתו, טו"ב ניסן - יום א' דחול המועד פסח
הו"ח ר' אבישי שיחי' הררי,
ליום הולדתו, ש"ק פ' שמיני, כ"ו ניסן
הו"ח ר' אברהם אהרן שיחי' פלאטקין,
ליום הולדתו, ח' אייר
הו"ח ר' דוד שיחי' קייגען,
ליום הולדתו, ט' אייר

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

תזו"מ

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כז

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

"מכון לוי יצחק"

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

א. סדר פירוט דיני הנגעים

בסדר שבו מציבה התורה את דיני נגעים, אנו רואים דבר פלא:

בתחילה, בפרשת תזריע¹, מפורטים הדינים של נגעי האדם ושל נגעי בגדים, אך רק אלו הקשורים לנגעים עצמם: (א) אילו טמאים ואילו טהורים; (ב) מתי וכיצד מיטהרים מן הנגעים.

לאחר מכן, בפרשה אחרת – פרשת מצורע – חוזרת התורה לנושא נגעי האדם ואומרת „תורת המצורע ביום טהרתו”²: כאן מפורטים הדינים של המצורע „ביום טהרתו”, ולקח למטהר...”, הבאת הקרבנות וכו”³.

ולאחר הענין של „תורת המצורע ביום טהרתו” מופיע הענין של נגעי בתים⁴. ופרשה זו כוללת הן את דיני הנגעים עצמם, והן את סדר טהרת הבית, על ידי שתי צפרים וכו’, בדומה לסדר של „מצורע ביום טהרתו”.

ולכאורה, תמוה:

(א) מדוע מחלקת התורה את דיני המצורע בין שתי פרשות נפרדות – את דיני הנגעים עצמם בפרשת תזריע, ואת סדר „יום טהרתו” בפרשתנו, ואינה מפרטת אותם בהמשך זה לזה, כלומר: (א) בלי הפסקה ביניהם דיני נגעי הבגדים, (ב) פירוט שני חלקים אלו באותה פרשה⁵.

(ב) מדוע מופיעה פרשת נגעי בתים לאחר „תורת המצורע ביום טהרתו”, ולא לפני, בסוף פרשת תזריע, בהמשך לדינים של נגעי אדם ובגדים⁶?

ג) מדוע שונה ענין נגעי בתים מענין נגעי אדם, בכך שבו מופיע „סדר” טהרת הבית, על ידי „צפרים” וכו’, מיד בסמוך לדיני הטומאה והטהרה של הנגעים עצמם, ואילו בנושא נגעי אדם מפורטים הדינים „ותורת .. ביום טהרתו” בשתי פרשיות שונות, כדלעיל⁷?

ב. „ונתתי נגע צרעת בבית...” – מפני שני טעמים

דוקא בנגעי בתים אנו מוצאים ענין מיוחד נוסף, שהקדוש-ברוך-הוא מבשר מלכתחילה: „כי תבוא אל ארץ כנען... ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם”⁷.

בכך יש שני פירושים הנראים מנוגדים:

(א) בפירוש רש”י על התורה, וכן במדרש⁸, נאמר⁹: „בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם¹⁰, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם .. על ידי הנגע גותץ הבית ומוצאן”.

(ב) בזהר¹¹, לאחר הבאת ההסבר שלעיל – „לאשכחא מטמונין דאטמרן בביתיהו” – נאמר, שכיון שהכנענים היו עובדי עבודה זרה, לכן שרתה בבתיהם „רוח מסאבא”, רוח טומאה. ולפיכך „ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם”¹², כדי שבני ישראל יתצו את הבתים ויסקו על ידי כך את רוח הטומאה. את הבתים החדשים שיבנו ישראל אחרי-כך הם צריכים לבנות מ„אבנים אחרות

מסכת סוטה) ובמדרשים, וגם – ובמיוחד – בפנימיות התורה, החל מספר הזהר (ש„בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו’ יפקון בי’ מן גלותא ברחמים”²¹), ובפרט בתורת החסידות (שע”י הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא²²), בתורת רבותינו נשיאינו, ובפרט בתורתו (מאמרים ולקוטי שיחות) של נשיא דורנו – מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח, „תורה חדשה מאתי תצא”²³, שילמד לכל העם פנימיות התורה (טעמי תורה), ידיעת אלקות (”דע את אלקי אביך”²⁴), כפס”ד הרמב”ם²⁵ ש„באותו הזמן .. יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישגו דעת בוראם כו” –

וההוספה בלימוד התורה בעניני משיח והגאולה (”מלכות שבתפארת”) היא ה„דרך ישרה” לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

ועל של פועל באתי – ובודאי יעוררו ויפרסמו בכל מקום ומקום:

כדי לפעול התגלות וביאת המשיח תיכף ומיד – על כאו”א מישראל (האנשים – הן יושבי אוהל (ישכר) והן בעלי עסק (זבולון), וכן הנשים והטף, כל חד וחד לפום שיעורא דילי”) להוסיף בלימוד התורה (במיוחד) בעניני משיח וגאולה.

ומה טוב – שהלימוד יהי’ (ברבים) בעשרה, כי, נוסף על המעלה ד„עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי’ ביניהם”²⁶, יש מעלה מיוחדת כשלומדים עניני משיח והגאולה ברבים בנוגע להתפעלות והשמחה ברגש הלב, שעיי”ו הולכת וגדלה ההשתוקקות והצפי’ לביאת המשיח²⁷.

21) זח”ג קכד, ב – ברע”מ. הובא ונת’ באגה”ק רסכ”ו.

22) אגה”ק דהבעש”ט – כש”ט בתחלתו.

23) ישע”י נא, ד. ויק”ר פי”ג, ג.

24) דה”א כח, ט.

25) בסיום וחזרתם ספרו „משנה תורה”.

26) אבות פי”ג מ”ו. וראה אגה”ק סכ”ג.

27) ולכן, גם אלה שרוצים ללמוד בעיון ושקו”ט (ועד לחדש חידושי תורה בעניני משיח וגאולה), מתוך מנוחה וישוב הדעת, ע”י הלימוד לעצמו או בחברותא

ולעיר שלדעת הרמב”ן (תזריע יג, מז) גם נגעי בגדים „לא ינהגו אלא בארץ”.

7) פרשתנו שם.

8) ויק”ר (פי”ו, ו).

9) לשון רש”י. וביק”ר שם בכמה שינויים (נת’ בלקו”ש חל”ב ע’ 91 ואילך).

10) לשון זה (בשורה .. עליהם) הובא גם בתוי”כ עה”פ; הוריות י, א (וראה פרשי”י ופי’ הרא”ש שם).

11) תזריע ג, א.

12) ראה גם כלי יקר פרשתנו עה”פ (בסופו) בשם י”א.

1) יג, א ואילך.

2) פרשתנו יד, ב.

3) שם, ג ואילך; שם, י ואילך.

4) שם, לג ואילך.

5) ראה אוה”ח פרשתנו יד, לד.

6) ואף שרק בנגעי בתים נאמר (פרשתנו שם) „כי תבוא אל ארץ כנען גו”, שנהגים רק בארץ (תוי”כ (וראב”ע) עה”פ. נגעים פי”ב מ”ד), או שבמדבר אין בתים לנגוע בהם (אוה”ח שם) – הרי ה’ אפשר לכתוב פרשת נגעי בתים עט ההקדמה „כי תבוא גו” לפני, בס”פ תזריע.

דכולא" כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . רק פסולת שבסוף לבושיו עדיין לא נתברר כו" מצד ענין הגלות – כמו רבי; ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה שהיו צריכים להעשות במשך זמן הגלות – "ל שכל בני" הם בדרגא זו.

והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימו מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"17 – מהי הדרך ישרה" (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני") שגמר עניני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח"18?

. . . וביאור הדרך ישרה" להתגלות וביאת המשיח ע"י מלכות שבתפארת" – בנוגע למעשה בפועל:

ובהקדמה – שכיון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה ("סוף לבושיו") של כאו"א מישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא ע"י מלכות בטהרתה, ענינו של מלך המשיח עצמו, אלא) ע"י מלכות שבתפארת", כלומר, ענינו של המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת).

. . . ובפשטות: "תפארת" – הו"ע לימוד התורה, ומלכות שבתפארת" – הוא לימוד התורה בעניני מלך המשיח ובעניני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות"19,

– בתורה שבכתב (ובפרט בדברי הנביאים . . שכל הספרים מלאים בדבר זה"20) ובתורה שבעל פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף

(17) תניא רפ"ז.

(18) ומתחיל מהתגלות וביאת המשיח שבכאו"א מישראל, כידוע שהפסוק, דרך כוכב מיעקב גו" שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), קאי גם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו), כיון שיש בו ניצוץ מנשמת משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).

(19) ונקל למוצאם – ע"י ספרי המפתחות (שרבו בדורנו זה) על סדר הא-ב, בערכים המתאימים: גאולה, משיח, וכיו"ב.

(20) רמב"ם ה"ל מלכים פ"א ה"ב.

.. ועפר אחר"13, וכך יחיו ישראל, בקדושה ובדיורא קדישא".

יוצא מכך, שונתתי נגע צרעת בבית... היה משום שתי סיבות מנוגדות: (א) מפני הטוב הרב שהיה צפון בבתי"15. (ב) מפני הפזיזות – "רוח מסאבא" – שהיתה בהם, אשר חיבה את החרבתם.

יותר מכך: מובן, שבונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם" אין הכוונה שבכל הבתים ב"ארץ אחוזתכם" יתן הקדוש-ברוך-הוא "נגע צרעת", שהרי חידוש כה עצום צריך היה להיכתב במפורש"16, אלא הכוונה היא לחלק מסויים, קטן, של הבתים.

אמנם, רוב, או כל, הכנענים היו עובדי עבודה זרה, ובאופן כללי הרי היו "מעשיהם . . מקולקלים מכל (האומות) עמים"17, ואם כך שרתה בכל בתיהם, "רוח מסאבא", ומדוע לא היו נגעים בכל הבתים?

ההסבר לכך מובן"18: בפשטות, יש ב"רוח מסאבא" עצמה דרגות שונות"19. כאשר ה"רוח

(13) פרשתנו יד, מב.

(14) כדמוכה בזהר שם ("א, עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודי") אינם ב' פירושים דפליגי, כ"א ש, בשביל ב' טעמים בא הצרעת בבתי" (ניצוץ אורות שם). – באור החמה לזהר שם ("ע"ב) מפרש ד, לעיל דחו אותו הטעם דה"ל לאשכחא מטמוני הכנעניים [ולהעיר ממ"ש לזהר שם ע"א ד"ה אשתמודען, שיש ב' מיני נגעים קצתם ה' ליסורים לבד וקצתם היו לאשכחא מטמונים"]. אבל גם לפירוש זה הרי עכ"פ לדעת ר"ש בזהר שם ("ע"ב) ,בא להכריע שני הפ' כי כולם דברי אלקים חיים". ולהעיר מאלשיך פרשתנו כאן דנגעי בתים באים, הן למען יסור בעליו על עון אשר חטא" והן כדי ליתן לו אזרות כשכר על, "איהו מעשה טוב אשר עשה" – "שני הפכים לאיש אחד על שני גופי מעשיו". ע"ש.

(15) ראה גם זהר שם, ב.

(16) וראה חינוך (מצוה קעז), בקצת בתים". אבל להעיר מאור החמה הנ"ל, "כדי שלא יהי עליהם לטורח לבנות כל א"י מחדש כי כולה מלאוה הכנעניים מגילוליהם". – בפ' ואתחנן ו, (י"א) מפורש, "לתת לך גו' ובתים גו", אבל בויק"ר ובוהר שם, שכונת הכתוב, ובתים מלאים כל טוב" היא להמטמוניות כו' שנתגלו ע"י (הנגעים ו) ניתוץ הבית.

(17) תו"כ ופרש"י אחרי יח, ג.

(18) וראה כלי יקר (שבהערה 12) באו"א.

(19) ראה גם אור החמה לזהר שם ("ע"א ד"ה וידעת)

מסאבא" לא היתה כה גדולה, היא הסתלקה מהבית על ידי עצם כניסת היהודי וקדושתו אל הבית, ובמיוחד כאשר היה זה נכס שלו – ביתו"20, או לפחות, על ידי קביעת המזווה בביתו, וכדומה. רק בבתיים שבהם היתה הטומאה השפלה ביותר, מפני ההתנהגות המקולקלת ביותר של הכנענים שבבית זה, באו הנגעים, כי כדי לסלק טומאה כל כך חמורה, הכרחי לנתוץ את הבית"21.

אך לפי זה יוצא, שה"מטמוניות של זהב" הוטמנו דוקא"22 בבתיים שבהם היתה "רוח מסאבא" בדרגה הנחותה ביותר!

ג. "נגע" מתהפך ל"ענג"

בדומה לשני הפכים אלו בענין נגעי בתים, שדוקא בבתיים הירודים ביותר הוחבאו "מטמוניות של זהב", אנו מוצאים תופעה דומה גם בענין הנגעים בכלל:

טומאת נגעים היא טומאה חמורה ביותר. כפי שקובעת ההלכה"23, שהמצורע נשלח אל מחוץ לשלוש המחנות, וצריך להיות מבודד מהטמאים האחרים"24 – "שלא יהו טמאים אחרים יושבים עמו"24*. כי נגע הצרעת הוא הטומאה החמורה ביותר, כנאמר בספר יצירה"25: "אין ברעה למטה מנגע".

ומצד שני, מטרת הנגעים היא גרימת התעלות לאדם. כפי שמציין הרמב"ם להלכה

שמבאר כמה דרגות בזה – עפ"ש בזהר שם שהרוח מסאבא שרתה (לא רק מצד עצם הע"ז שבבית, כ"א) מצד זה ד, "כד שראן למבניו הוי אמורי . . בפומיהו" ע"ש.

(20) וכמחז"ל (ב"ר פנ"ה, ח) ע"פ ("ח"ש כג, יז) ויקט שדה עפרון – הובא בפרש"י עה"פ: תקומה היתה לו.

(21) ובוהר גופא כמה דרגות, אם די לשנות הבית באבנים אחרות ועפר אחר, או שצריך לנתץ את הבית (ראה אור החמה שם).

(22) אף שבדוחק י"ל שהיו שני סוגי בתים: (א) דמטמוניות, (ב) דרוח מסאבא – והוזהר לצדדין קאמר. – ראה לעיל הערה 14.

(23) ראה פסחים סו, א. תו"כ (ורש"י) תוריע יג, נו.

(24) בנוגע למצורעים אחרים – ראה לקו"ש [המתורגם] כה"כ ע' 83 ובהערות שם.

(24*) פסחים שם. רש"י תוריע שם. וראה תו"כ ופי' הראב"ד שם. לקו"ש שבהערה הקודמת.

(25) פ"ב מ"ד.

בספרו היד החזקה²⁶, שהנגעים אינם „ממנהגו של עולם“, תופעות טבעיות, אלא „אות ופלא היה בישראל כדי להזהיר מלשון הרע“: הקדוש-ברוך הוא יוצר שינוי זה בבריאה, כדי לגרום ליהודי לשוב בתשובה על חטא לשון הרע.

וכיון שבעל תשובה הוא בדרגה געילית יותר מצדיק, כדברי חז"ל²⁷, „מקום שבעלי תשובה עומדין, צדיקים גמורים אינם עומדין“, הרי יוצא מכך, שהנגעים, שהם הטומאה החמורה ביותר, „אין.. למטה מנגע“, באים כדי לרוחם את היהודי לדרגה הגעילית ביותר, של „בעל תשובה“.

ויש לומר, שהדבר נרמז גם בהמשך הדברים שהובאו לעיל, בספר יצירה – „אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע“: המלים „נגע“ ו„ענג“ מורכבות מאותן אותיות²⁸, וכך רומזים, שעל ידי טהרת המצורע הופכים את ה„נגע“ שאין למטה ממנו, כך שממנו עצמו נגרם „ענג“, שאין למעלה ממנו.

וזהו ההסבר בפנימיות הענינים לכך שה„מטמוניות של זהב“ הגיעו לישראל דוקא על ידי נגע הצרעת, ודוקא על ידי הבתים הנחותים ביותר, כדלעיל: דבר זה מתאים לענין הנגעים בכלל, שדוקא באמצעות הירידה שאין למטה ממנה, הנגעים, נגרמת עליה שאין למעלה ממנה, תשובה. ובנגע הבתים ניכר היה הדבר בגלוי – ראו שמטרת הנגעים היא למען העליה, למען טובה בגשמיות²⁹.

ולכן מדייקת התורה ואומרת „ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם“, שבנגעי הבתים ניכר היה בגלוי, שהנגעים באים מלכתחילה מלמעלה – „ונתתי“, כי בהם רואים בבירור את תכלית הנגעים.

אך עדיין אין מובן: מהו הענין המיוחד בנגעי הבתים, שדוקא בהם רואים זאת בגלוי?

26 סוף הל' טומאת צרעת. וכ"ה בכ"מ. וראה לקו"ת תוריע ד"ה אדם. – וראה בארוכה לקו"ש שם ע' 80. וש"נ.
27 ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ו ה"ד.
28 ראה מפרשים לספר יצירה שם.
29 אלא שבכדי להגיע לטובה זו הוא ע"י ניתוח הבית, שבירת הטומאה וכו'.

ד. „זדונות נעשות לו כזכיות“

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר את דברי חז"ל³⁰, שעל ידי תשובה מאהבה „זדונות נעשות לו כזכיות“:

מן הדיוק בלשון חז"ל „נעשות לו כזכיות“, ולא „זדונות נעשות כזכיות“³¹, ניתן היה, לכאורה, להסביר, שזהו רק לגבי ה„גברא“³²:

כיון שהזדונות גרמו אצלו למעלת התשובה³³, לכן הם נחשבים עבורו כ„זכיות“, שהרי, כשם שבאמצעות „זכיות“ מתקרב היהודי אל הקדוש-ברוך-הוא, כך גם „זדונות“ אלו עוררו אותו לתשובה³⁴. אך הזדונות עצמם – ה„חפצא“ – נשארים „זדונות“, דבר איסור³⁵.

אך אדמו"ר זקוק מסביר בספר התניא³⁶, בקשר לדברים אסורים, שהם נשארים אסורים לעולם – „עד כי יבוא יומם ויבולע המות לנצה כמו שנאמר³⁷ ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, או עד שיעשה תשובה גדולה כל כך, שזדונות נעשות לו כזכיות ממש“. מהשוואה זו מובן, ש„זדונות נעשות לו כזכיות ממש“ באותו אופן כבומן שבו „רוח הטומאה אעביר מן הארץ“. כשם שאז תבטל לחלוטין מציאות הרע, ולכן עצם ה„חפצא“ של הדברים האסורים ישתנה, ששייכותם³⁸ אל הרע

30 יומא פו, ב.

31 בע"ח שמ"ט ספ"ח „הזדונות הנעשות כזכיות“ – ושם מפרשו בהחפצא והזדונות. וראה לקמן בפנים.

32 להעיר ממשנת עדין [לקו"ש] [המתורגם] ח"ד ע' 335 בנוגע ללשון חז"ל (יומא עב, ב) שהתורה „נעשית לו כו“, כי התורה עצמה אינה מקבלת טומאה (ברכות כב, א). אבל ראה סה"מ – מלוקט ח"א ע' קנה הערה 47. ע"ש. 33 ראה תניא פ"ו (יב, א), „הואיל ועי"ז בא לאה"ר זו“. אבל שם הוא כהטעם ע"ז שהזדונות עצמם נעשו כזכיות. ע"ש. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 200 ואילך.

34 ראה לקו"ת אחרי כו, ג.
35 ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ג ע' 245 ובהערות שם (ועוד) בנוגע לאכילת דבר איסור בהיתר (במקום פקו"ג וכי"ב).

36 שם.

37 זכרי' יג, ב.

38 להעיר מהשקו"ט והאיסור חל על הצורה ולא על החומר (מפענ"צ פ"א ס"ח"ט. ועוד). וש"נ ובכל אופן – לא על חומר ההיולי. – וראה בארוכה שיחת ש"פ אחרי תשרי"מ (ע"פ לקו"ת חוקת נו, ד ואילך).

בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי' גלות, כפס"ד הרמב"ם⁸ „יעמוד מלך מבית דוד וכו'“.

... ושם⁹ (בהתחלת הסוגיא): „דבי רבי שילא אמרי שילה שמו, שנאמר עד כי יבוא שילה, דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו (כמו ינאי, כל אחד הי' דורש אחר שמו¹⁰), שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו, דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו, שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה, ויש אומרים מנחם בן חזקיה¹¹ שמו, שנאמר כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי“¹².

ואנן (חסידים) נעני' אבתרייהו (בנוגע לרבותינו נשיאינו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – יוסף שמו, שנאמר¹³ „יוסף אדניי שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'“, יצחק שמו, שנאמר¹⁴ „אז ימלא שחוק פינו“.

* * *

„רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' ותפארת לו מן האדם“¹⁵. . . ויש לומר הביאור בזה – בהמשך להאמור לעיל בנוגע להתגלות וביאת המשיח:

... „רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם“:

„האדם“ – קאי על „אדם“¹⁶ הזה (ש"הוא במדרגה גדולה. . . שלימו

8 שבהערה 5.

9 סנהדרין שם.

10 פרש"י שם. – ולהעיר מדיוק לשון פרש"י „כל אחד הי' דורש אחר שמו“ (ולא שהתלמידים חידשו ששמו כשם רבם).

11 כ"ה „בן חזקיה“ בדפוסים שלפנינו, ובירושלמי ואיכ"ר: „מנחם“ סתם. – ולהעיר פרש"י מעתיק תיבת „מנחם“, ומוסיף „בן חזקיה“. וכנראה שצ"ל בפרש"י „ה"ג בן חזקיה“, אלא שהבחור-הזעזער „תיקן“ והשמיט „ה"ג“. ועצ"ע.

12 וראה גם ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, גא. וראה לקוטי לוי"צ על מארז"ל ע' קו ש"כל הדעות אמת הם ואלו ואלו דא"ח, עיי"ש.

13 ישע"י יא, יא-יב.

14 תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

15 אבות פ"ב מ"א.

16 לקו"ת פרשתנו כב, ב.

הוספה

בשורת הגאולה

כב.

מדובר ומודגש ביותר בזמן האחרון ממש ע"ד הצורך בפעולתו של כאו"א מישראל לעשות כל התלוי בו להביא את משיח צדקנו בפועל ממש תיכף ומיד ממש,

– כיון שבימינו אלה ממש (עם סיומו של חודש ניסן דה"י תהא שנת אראנו נפלאות) "כלו כל הקיצין" (קץ הימים" וקץ הימין"¹) כפשוטו ממש², ובודאי שתיכף ומיד בא משיח צדקנו, וכאו"א מראה באצבעו ואומר "הנה זה (מלך המשיח) בא"³, שכבר בא (בלשון עבר) ברגע שלפני רגע זה.

* * *

משיח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות, ובמצב של גלות, שסובל תחלואי הגלות [כהמשך הגמרא⁴ "אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש", "אם משיח מאותן שחיין עכשיו⁵ ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה"⁶], ומצפה בקוצר רוח ובכליון עינים⁷ להתגלות (מההעלם בזמן ומצב הגלות), דמלך המשיח גואל את ישראל

- 1) ראה אוה"ת ר"פ מקץ. וש"נ.
- 2) נוסף לכך שבזמן הגמרא כבר, "כלו כל הקיצין" (סנהדרין צז, ב).
- 3) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ פ"ב, ח (ב).
- 4) סנהדרין צה, ב.
- 5) וע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספ"א) "ואם יעמוד מלך מבית דוד כו" – היינו שהוא כבר מלך.
- 6) פרש"י שם. – וע"ש זה נקרא "היוורתא (מצורע) דבי רבי", "ע"ש רבינו הקדוש שנקרא רבי . . . שהי' סובל תחלואים ויסורים כמוהו" (תד"א ג מהרש"א שם).

7) שלכן "שרי חד ואסיר חד (מתיר נגע ומקנחו וקושרו מתיר האחר ועושה כן, ואינו מתיר שני נגעים יחד (כשאר הסובלי חלאים שיושב ביניהם)), אמר דילמא מבעינא דלא איעכב (אי בעי לי לצאת ולגאול את ישראל לא איתעכב כדי קשירת שני נגעים) – סנהדרין שם ובפרש"י.

לקוטי

מצורע

שיחות

תתבטל – כך גם על ידי תשובה מאהבה הופך ה"חפצא" של הודונות לזכיות³⁹.

ה. עבירה אינה "דבר שיש לו מתירין"

אך לפי זה יוצא דבר תמוה, שבכל מעשה עבירה יש משהו בדומה ל"דבר שיש לו מתירין": לגבי נדרים קובעת ההלכה⁴⁰, שכיון שמצוה לשאול על הנדר, ולהתירו על ידי חכם, לכן אפילו בזמן איסורו הוא נחשב ל"דבר שיש לו מתירין", שזוהי המעטה בחומרת האיסור⁴¹.

וכך בענייננו: אמנם מדובר על מעשה עבירה, אך כיון שעל ידי תשובה הופך ה"חפצא" של הודונות לזכיות, כדלעיל, והרי החזרה בתשובה היא מצוה⁴², לפיכך יוצא, שמעשה עבירה ייחשב מלכתחילה ל"דבר שיש לו מתירין"⁴³!

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

39) ראה גם (בארוכה) לקו"ש [המתורגם] ח"ו שם (ע' 196 ואילך). וש"נ.
40) נדרים נט, א.

41) והיינו "שאין דבר זה חלוק מן ההיתר לגמרי .. שהרי .. סופו להיות ניתר" (ר"ן נדרים נב, א). ועפ"ז מבאר שם הטעם דדבר שיש לו מתירין אינו בטל ברוב, כי "השווי (בענין איסור והיתר) נתון שלא יהיו בטלין" והוי כמו מין במינו. ע"ש בארוכה).

42) ראה לקו"ש שם ע' 225 הערה 40. ובארוכה – חידושים וביאורים בש"ס (ירושלים תשל"ט) סי' יח.

43) כמובן אין הכוונה לדון דבר שיש לו מתירין כפשוטו, שהרי השק"ש היא בנוגע למעשה העבירה שכבר אינה במציאות [דאילו באופן שהדבר איסור (שנעשה מציאות של איסור ע"י מעשה העבירה) עדיין קיים, ע"י תשובת האדם לא ייעשה להיתר!]. אלא הכוונה ברוחניות הענינים, בנוגע להחיות כו' של מעשה העבירה (המבואר בתניא פ"ו ובכ"מ).

ואולי י"ל (להידודא עכ"פ) שנפק"מ, שאת"ל דמעשה עבירה הוי בגודר דבר שיש לו מתירין (שאינו בטל), לא ה"י צ"ל דין ומשפט האדם באופן שגדון אחר רובו (רש"י ותוס' ר"ה טו, ב. תניא פ"א).

* ואדרבה – זה מעכב התשובה (כפרה). בל' חז"ל לא יוכל לתיקון (זגנה ט. א. יבמות כב, ב. תניא ספ"ו) וראה פרש"י יבמות (שם ד"ה השתא), וענו גלוי ונוכר". ולאידך. ע"י תשובה גדולה ביותר – גם מה שהוליד .. ימות" (שנה"ת לאדהאמ"צ ח"ב מב. ד. ועד"ו שם ח"א נד. ד. וראה הקדמה לפורקן עוררים ע"נ 30 ואילך).

איסור יכול להיחשב ל"דבר שיש לו מתירין" רק אם בשעת האיסור הוא עומד להיתר⁴⁴. כלל זה ברור בענין הנדרים, שהרי התרת החכם עוקרת את הנדר⁴⁵ משום⁴⁶ "חרטה ופתח", כך שהוא נחשב כגדר של טעות, אשר אינו חל מלכתחילה⁴⁷.

ואף כאשר מדובר על "מתיר" החל מכאן ולהבא, כגון לגבי הקדש ומעשר שני שהם כ"דבר שיש לו מתירין", משום שפודים אותם⁴⁸, הרי זהו דבר העומד להיתר גם בשעת האיסור: מלכתחילה קבעה התורה אפשרות לכך שהאיסור יתבטל. איסור זה נקבע כאילו בתנאי^{48*}, שלאחר מכן יוכלו להתירו, ולכן הוא נחשב ל"דבר שיש לו מתירין" אף בשעת איסורו.

לעומת זאת בענין התשובה, אי אפשר לומר שהיא מועילה משום שבשעת עשיית העבירה ניתנה מלכתחילה האפשרות לחזור בתשובה, שהרי העבירה היא עשיית ההיפך מרצון ה', ולכן – ההיפך מרצון ה' שיחזור בתשובה⁴⁹. ויותר מכך: "האומר .. אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה"⁵⁰ – בזמן עשיית החטא אין, לפי רצון התורה, אפשרות לתשובה.

ולכן מעשה עבירה אינו נחשב ל"דבר שיש לו מתירין", כי בשעת איסורו אין מקום ל"היתרו". והאפשרות שעל ידי חזרה בתשובה וזדונות נעשו לו זכיות היא חידוש: התשובה,

44) שלכן דבר שאין לו מתירין אלא ע"י טרחא והוצאות אינו בכלל דבר שיש לו מתירין (תוד"ה טבל ע"ז עג, ב. ועוד – נסמן באנציקלופד' תלמודית ערך דבר שיש לו מתירין ע' ז).

45) כתובות עד, ב.

46) ראה אנציקלופד' תלמודית ערך התרת נדרים ע' שמש ואילך. וש"נ.

47) תוד"ה מר זוטרא נויר כב, א. וראה אנציקלופד' תלמודית שם ע' שלז"ח. וש"נ.

48) נדרים נה, רע"א. רש"י, תוס' ועוד שם.

48*) להעיר גם מכלי יקר שצויין לקמן הערה 53.

49) ולכן אף שישנה מצות התשובה (והאפשרות ע"ז) גם בשעת החטא (וראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 134 ואילך בענין "תקנתא דתשובה", ע"ש) – מ"מ אין לייחס זה לאדם, כי מצד מצבו הוא, הרי הוא מנגד לרצון זה. וק"ל.

50) משנה סוף יומא (פה, ב).

שנעשית מאוחר יותר, הופכת את הזדוונות שנעשו לפני כן, לזכיות.

1. תשובה – שינוי העבר

לפי זה יוצא, שבכך שבכוחה של התשובה לשנות את העבר – שה"זדוונות" הקודמים ייהפכו "כזכיות"⁵¹ – יש חידוש לעומת ענינים אחרים בתורה המשפיעים גם, למפרע:

ענינים אחרים בתורה המשפיעים למפרע, אין זה שינוי ממשי⁵² של העבר, אלא, שמלכתחילה נעשה הדבר באופן המאפשר את ביטולו מעיקרו, כדלעיל, בדומה לעשיית דבר „על תנאי“, שכאשר מקיימים את התנאי נקבע הדבר כעשוי למפרע, הרי הסיבה לכך שהתנאי משפיע על „למפרע“ היא משום שמעשה זה נעשה מלכתחילה בתנאי זה⁵³.

51 שהרי אין הפירוש שנעשים כזכיות רק מכאן ולהבא, כ"א שנעשים זכיות למפרע, וכהמובא בהמקדש ע"מ שלא חטא – וחסאה ועשתה אח"כ תשובה הנ"ל – ה"ו מקודשת (ראה צפע"ג על הרמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ב בסופה. לקו"ש [המתורגם] ח"ו ע' 198). וראה ביאור אדה"ז (הובא לעיל הערה 33) בטעם שנעשו כזכיות, „הואיל ועי"ז בא לאה"ד זו". ומפורש בפרש"י יומא (פו, א ד"ה כאן מאהבה) שעי"ז תשובה מאהבה, נעקר עונו מתחלתו, וכש"כ בתשובה מאהבה גדולה ביותר – העושה את הזדוונות לזכיות, שהיא אופן נעלה יותר בתשובה מאהבה (ראה בארוכה לקו"ש ח"ו שנסמן בהערה הנ"ל).

וגם להדיעות שגם הפרת הבעל עוקרת את הנדר מעיקרו (ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך הפרה ע' קגי ואילך. ושו"ת לקו"ש ח"א ע' 325 הערה 45 ובושו"ג שם), והרי הפרת הבעל אינה ע"י חרטה – מ"מ, מצד דין תורה ניתנה מלכתחילה האפשרות להפריה בעת עשיית הנדר (ע"ד הנ"ל בפנים ס"ה בנוגע לפדיון. אלא ששם פורעל רק מכאן ולהבא), וע"ד הענין דכל המקדש אדעתא דרבנן מקדש דהקידושין נפקעין למפרע (כתובות ג, א. ושו"ג).

וראה ע"ד כלי יקר מטות ל, ג – אלא ששם כ' שמפני שהאשה ברשות הבעל או האב הוי כאלו נדרה על דעתם ובנוגע להתרה מפרש ד, כ"ל איש מישראל הוא ברשות ב"ד .. וכל נדר דומה כאלו התנה בשעת הנדר ע"מ שישכימו הב"ד עמו". וראה ציונים לתורה להר"י ענגל כלל כג.

לעומת זאת, התשובה צריכה להפוך לחלוטין את העבר⁵⁴: לפי העבר זהו דבר אסור בהחלט, ללא כל אפשרות להיתר, ועתה, על ידי התשובה, הוא הופך לזכיות.

זהו ההסבר לכך שהענין של „זדוונות נעשו לו כזכיות“ נוצר דוקא על ידי תשובה מאהבה⁵⁰, כפי שמוסיף אדמו"ר הזקן בתניא⁵⁶, שבתשובה מאהבה עצמה הכוונה היא דוקא ל„תשובה מאהבה מעומקא דלבא באהבה רבה...“, שבכך מתכוון אדמו"ר הזקן ל„תשובה דצעקת הלב .. שזוהו בעצם הנפש...“⁵⁵,

שהרי, כיצד יכול יהודי לשנות את העבר⁵⁶? דבר זה אפשרי משום⁵⁷ שעצם נפשו של היהודי קשורה לקדושת-ברוך-הוא אשר אצלו עבר הווה ועתיד כאחד. ולפיכך, על ידי תשובה מאהבה, מעצם הנפש, מתעלה היהודי מעל למגבלות הזמן, ובכוחו לשנות את העבר⁵⁸.

54 בצפע"ג על הרמב"ם שם מדמה הענין דנעקר עונו מתחלתו (ע"י תשובה מאהבה) לחכם עוקר את הנדר. וי"ל דכוונתו בזה היא רק לדרגת (אופן) העקירה (שנעקר למפרע), אבל איך פועלת התשובה את העקירה למפרע – בזה מעלה בתשובה על התרת חכם, ככפנים.

55 סה"מ עטר"ו ע' ז. וראה גם סה"מ אע"ד ע' כב. 56 בנוגע לעצמו (הגברא"י) אפשר לומר, כי מכיון שבפנימיות כל ישראל הוא טוב גם בשעת החטא (ראה רמב"ם הל' גירושין פ"ב. תניא ספ"ד) ובפרט שבדואי סופו לעשות תשובה (תניא ספ"ט). וראה גם הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג), לכן הוא ע"ד ענין ה„תנאי“, ש„מברר“ שגם מלכתחילה ה' טוב (ראה בארוכה בזה לקו"ש [המתורגם] ח"ו ע' 58 ובהערות שם. ולהעיר גם מעיקרים מ"ד פכ"ז (ושם מדמה זה להתרת נדר ע"י פתח חרטה. וראה ע"ד החסידות אה"ת מטות ע' א"רפח ואילך. א"ש"ט ואילך. ועוד).

אבל בנוגע להחפצא – הזדוונות עצמן – א"א לומר כן. 57 ראה גם לקו"ש ח"ו שם. 58 וכ"ה מצד תוכן הענין, שהכח להפוך זדוונות (שהם היפך רצון העליון) לזכיות – הוא מצד עצמות בעל הרצון שאינו נתפס ברצונו כ' (סה"מ אע"ד ע' כא. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 67 ואילך ובהערות שם. ח"ו [המתורגם] ע' 23. ועוד), ולכן נעשה דוקא ע"י תשובה מאהבה דנעצם הנפש (ראה הנסמן בהערה 55. ועיין לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 248 הערה 59. ח"ו שם). ואכ"מ.

(* ובפסחות זוהי כוונת רש"י (ביומא שם), נעקר עונו מתחלתו – עננך הנון מן האדם. משא"כ הענין דזדוונות נעשו כזכיות שה"ח בהפצא. כ"ל בפנים.

ז. בנגעי בתים – ניכרת התכלית

לפי כל האמור לעיל יובן הסדר של פרשת נגעים:

נגעים הם רע מוחלט – „אין ברעה למטה מנגע“ – ולכן, בשעת הטומאה אין כלל אפשרות של טהרה. הטמא מנותק לחלוטין מקשר כלשהו לטהרה. וטהרת המצורע היא חידוש: חידוש הנובע מכך שהכהן גורם⁵⁹ לטהרה⁶⁰.

לכך רומזת התורה על ידי חלוקת הדינים של נגעי האדם ו„תורת המצורע ביום טהרתו“ לשתי פרשות נפרדות, כי טומאת המצורע וטהרתו הם שני הפכים שאינם באים „יחדיו“.

אך זאת רק כפי שהדבר הוא מצד האדם. אך מצד למעלה⁶¹, הרי כל תכלית⁶² הנגעים היא מלכתחילה למען הטהרה ולצורך ההתעלות הנגרמת על ידי כך, כדלעיל בסעיף ג'.

זהו ההסבר לכך שדוקא לגבי נגעי בתים נאמר „ונתתי נגע...“, ורק בהם ניכר בגלוי שהם ניתנים מלכתחילה לטובתם של בני ישראל, כי ביתו של האדם, שהוא בבחינת „מקיף רחוק“, שאינו בדיוק לפי גובהו ומדותיו של הדר בו, קשור לבחינת ה„יחידה“ שבנפש⁶³, מטמוניות שבנפש, ואמרו חז"ל שכל אדם שאין לו קרקע לבנות עליה בית אינו אדם⁶⁴, דרגה הנעלית לחלוטין ממגבלות הגוף,

59 ראה רמב"ם הל' טומאת צרעת פ"ט ה"ב.

60 ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ו ע' 108 ואילך.

61 ולהעיר אשר לפעמים תו"מ מחוברות – נעשות סדרה אחת.

62 להעיר מלקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 66 ואילך ובהערות שם.

63 ראה אמרי בינה שער הק"ש פמ"ג. תו"ח בשלח רנד, סע"ב ואילך. ועוד.

64 הובא בהמשך תרס"ו ע' תקכ ועוד. וראה יבמות סג, רע"א ותו"ה שאין שם.

שכל אדם שאין לו קרקע לבנות עליה בית אינו אדם⁶⁴, דרגה הנעלית לחלוטין ממגבלות הגוף,

[דרגות הנשמה המאירות באדם, או הדרגה הקשורה ללבושי האדם, שהיא „מקיף קרוב“, תלויות במדות ובמגבלות הגוף. ולא כן בית, שהוא „מקיף רחוק“, אשר קשור לדרגת ה„יחידה“ שמעל למדות ולמגבלות הגוף].

ומצד היחידה שבנפש – יחידה לייחדך – מורגשים הענינים כפי שהם מלמעלה⁶⁵.

ולכן, בנגעי בתים: א) אין הפרדה בין דיני טומאת נגעי הבית לבין סדר טהרת הבית. ב) כל פרשת נגעי בתים אינה מופיעה בהמשך לדיני טומאת נגעי אדם ובגדים (בסוף פרשת תזריע), אלא בהמשך ל„תורת המצורע ביום טהרתו“,

כי בנגעי בתים גלוי, כיצד כל הנגעים הם רק למען ההתעלות הנגרמת על ידי טהרתם.

וכשם שקיים ענין זה לגבי נגעי בתים כפשוטם, כך הוא גם לגבי משמעותם הרוחנית – גלות וחורבן הבית וכדומה⁶⁶ – שתכליתם מלכתחילה⁶⁷ היא למען ה„טהרה“, כדי לגלות את מטמוניות בנין בית המקדש⁶⁸ השלישי, אשר דוקא לגבי נאמר „ה' כוננו ידיך“⁶⁹, מעל למגבלות הזמן – במהרה בימינו ממש.

(משיחות ש"פ מצורע תשמ"א.

מוצאי ש"פ וילך (ו' תשרי) תשל"ט)

65 שלכן רק התשובה שמצד עצם הנפש – יחידה, פועלת שזדוונות נעשו כזכיות (ראה לעיל ס"ו והערה 58) – כי מצד יחידה נרגש אך שהיחידה היא בשביל העליל כו'. 66 ויק"ד פי"ז, ז.

67 ראה בארוכה לקו"ש חכ"ב ע' 197 ואילך ובהערות שם (כפ"י דברי הויק"ר הנ"ל).

68 ראה ויק"ד שם.

69 בשלח טו, יז ובפרש"י שם. וז"ח רכא, א.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח